

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2026-302

17.3.2026

HELP Forsikring AS

Retts hjelp

Tvist med oppdretter om valpekull – avslag grunnet «ikke føre frem» – selvdømmeklausul.

Sikrede ba om dekning under sin advokatforsikring for en tvist med en oppdretter om et samarbeidskull med valper. Sikrede mente det var grunnlag for å heve avtalen med oppdretteren fordi denne ikke var til stede under valpefødselen slik sikrede hadde forutsatt. Foretaket avsto dekning med henvisning til at det vurderte det slik at saken ikke ville føre frem. Foretaket fastholdt dette etter at forsliksrådet innstilte saken, og oppdretteren deretter tok ut stevning mot sikrede. Sikrede var uenig i avslaget. Hun mente at avtalen med oppdretteren var ugyldig, og at saken derfor ville føre frem. Foretaket mente på sin side at det ikke forelå grunnlag for ugyldighet, og at vilkåret om «ikke føre frem» ga rett til avslag. Nemnda kom til at avtalevilkåret om at foretaket kan avslå dekning dersom det vurderer det slik at saken ikke vil føre frem, var ugyldig og i strid med både av avtl. §§ 36 og 37 og forbrukeravtaledirektivet. Vilkåret måtte derfor settes til side, og foretaket hadde dermed ingen hjemmel til å avslå sikredes krav om bruk av advokatforsikringen.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning under advokatforsikringen for tvist med oppdretter i forbindelse med valpekull.

Sikredes forsikring har følgende klausul:

Medlemmet, i egenskap av privatperson, har rett til forebyggende juridisk rådgivning og advokatbistand ved tvist, se punkt 0. Bistanden gis innen følgende rettsområder:

- Varer og tjenester, herunder kjøps- og leiekontrakter (unntatt kjøp av advokat- og eiendomsmeglingstjenester), leie, leasing, abonnementsavtaler og reiser. Dette gjelder forutsatt at kjøpsavtalen er inngått mens Medlemmet er omfattet av forsikringsavtalen og tvistesummen, her forstått som hovedstolen, er over kr 6 000.

Ifølge vilkårene pkt. 9.1 kan sikrede ved tvist fritt velge advokat. Pkt. 9.2 fastslår følgende ved bruk av advokat utpekt av foretaket:

HELP Forsikring AS kan avslå dekning av advokatbistand dersom Selskapet vurderer det slik at saken ikke vil føre frem. Advokaten avgjør til enhver tid hvilke skritt som skal tas i saken, herunder om og eventuelt når saken skal bringes inn for domstolene. Advokaten avgjør om og når saksbehandlingen skal avsluttes.

Pkt. 9.3 om bruk at ekstern advokat valgt av sikrede angir:

HELP Forsikring AS kan avslå dekning av advokatbistand dersom Selskapet vurderer det slik at saken ikke vil føre frem.

Sikrede eide en tisper som hun ønsket å få valper på. En skriftlig avtale ble inngått mellom sikrede og oppdretteren 8.1.25. Valpene ble etter det opplyste født to dager senere. Sikrede forklarte i skademelding til foretaket at hun signerte avtalen «i den tro at alt var slik vi hadde avtalt muntlig». Sikrede forstod det slik at hun hadde avtalt med oppdretteren at denne skulle være fysisk til stede under fødselen, og bistå sikrede før, under og etter denne.

I den skriftlige avtalen fremgikk blant annet at oppdretteren skulle «bistå i oppfølging av tispa under fødsel og valpenes utvikling de første dagene». I henhold til avtalen hadde oppdretteren ansvar for veiledning i avlsprosessen, herunder valg av hannhund, planlegging av parring og oppfølging under drekthet. Oppdretteren skulle også stå for markedsføring og salg av valpene. Avtalen innebar at sikrede og oppdretteren skulle dele både utgifter knyttet til parring mv., samt inntekter fra salg av valpene, likt mellom seg.

Det er lagt frem kopi av skjermbilde av SMS-kontakt mellom sikrede og oppdretteren. Det er noe uklart når denne har funnet sted, men det fremstår som om oppdretteren har spurt sikrede om det var noe nytt, hvorpå sikrede svarte «Stille». Oppdretteren svarte da følgende:

Da legge e me bare. Vondt i halsen så tokk en parasett. Satse på ho holder de til imårra.

Det er ikke opplyst om det var denne natten hunden fødte. Det er imidlertid enighet om at oppdretteren ikke var til stede under fødselen, og at sikrede fikk hjelp av en venninne.

Paringskontrakt med hannhundeieren var også datert 8.1.25, og hadde hannhundeiers, oppdretters og sikredes signatur. Sikrede mener imidlertid at hennes signatur er forfalsket, og at hun ikke har signert avtalen. I kontrakten står oppdretteren som eier av tispene øverst i kontrakten, og det er føyd til en bemerkning om at tispene eies av «HMBS», men at det er inngått en avtale om samarbeidsskull. Det er ikke opplyst om sikrede også heter «S» til etternavn. I signaturen var det kun brukt «B» som etternavn.

Etter at valpene var født, fremmet sikrede 27.1.25 krav om heving av avtalen. Sikrede mente seg utnyttet ved at avtalen ga oppdretteren rett til 50 % av inntektene uten å foreta seg annet enn å finne rett hannhund til tispene, samt annonsere valpekull og ordne med registrering. Sikrede poengterte at en av de viktigste punktene i avtalen for henne hadde vært at oppdretteren skulle være til stede under fødselen.

Oppdretteren var uenig i at det var grunnlag for å heve avtalen og prosessvarslet sikrede påfølgende dag 28.1.25.

Sikrede kontaktet foretaket og ba om advokatbistand i saken. Foretaket vurderte saken dithen at sikredes krav ikke ville føre frem, og avslo derfor dekning under advokatforsikringen.

Sikrede kontaktet ekstern advokat, som deretter forespurte foretaket om dekning under advokatforsikringen. Foretaket opprettholdt sitt standpunkt.

Oppdretteren tok ut forliksklage mot sikrede, og partene møttes i forliksrådet 23.6.25. Forliksrådet innstilte saken da det fant det vanskelig å vurdere om avtalen mellom partene måtte anses ugyldig. Forliksrådet begrunnet dette med at partene hadde et svært ulikt syn på innholdet i kontrakten og hvordan den ble praktisert fra første dag, og at det derfor ikke var mulig å fastslå hvem som hadde ansvaret for konflikten.

Etter det opplyste tok oppdretteren ut stevning mot sikrede 14.1.26. Kopi av stevningen er ikke fremlagt.

Foretaket har anført at verken resultatet i forliksrådet eller stevningen, inneholder nye opplysninger som endrer foretakets standpunkt.

Sikrede krever dekning for utgifter til rettshjelp under advokatforsikringen. Sikredes krav er at hun får beholde alle inntektene i forbindelse med salg av valpene. Tvistesummen i saken er halvparten av salgssummen til valpene (kr 87 500), samt verdien av en valp (kr 25 000) i tvisten mot hannhundeieren. Sikrede mener det var en avgjørende del av avtalen at oppdretteren skulle være til stede under fødselen. Når oppdretteren ikke leverte sin motytelse, er det urimelig å gjøre

gjeldende resterende del av avtalen. Det er ikke holdepunkter for å si at saken ikke kan føre frem. Nemndspraksisen foretaket viser til er ikke sammenlignbar.

Forsikringsforetaket avviser ansvar under advokatforsikringen. Det følger av vilkårene at foretaket kan avslå dekning dersom det vurderer det slik at saken ikke vil føre frem. Det er ikke rettslig grunnlag for at avtalen om samarbeidskull kan settes helt eller delvis til side som følge av avtalerettslig ugyldighet. Vilårene for avtalerettslig ugyldighet etter avtl. §§ 31, 33 eller 36 er ikke oppfylt. Ettersom kravet fra sikrede «ikke vil føre frem», er saken ikke dekket gjennom advokatforsikringen. Fra praksis fra Finansklagenemnda går det frem at foretaket kan avslå dekning dersom det ut fra en objektiv forsvarlig rettslig vurdering med utgangspunkt i vanlige bevisregler ikke er sannsynlig at saken vil føre frem, se blant annet FinKN 2015-340 og 2024-1181.

At forliksrådet ikke anser det «forsvarlig» å avsi dom, er ikke det samme som at det er sannsynlig at sikredes krav vil føre frem.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om sikrede har krav på dekning under sin advokatforsikring.

Foretaket avslår dekning med henvisning til pkt. 9:

HELP Forsikring AS kan avslå dekning av advokatbistand dersom Selskapet vurderer det slik at saken ikke vil føre frem.

Nemnda har vurdert vilkår med denne ordlyden flere ganger tidligere, jf. eksempelvis FinKN 2024-1181 hvor nemnda uttalte følgende:

Nemnda har tidligere lagt til grunn at vilkår med denne ordlyden, gjerne omtalt som selvdømmeklausuler, er ugyldig, jf. eksempelvis FinKN 2022-584. Selvdømmeklausuler er uvanlige i norsk rett, og det foreligger relativt lite praksis som omhandler spørsmålet. Et avtalevilkår som gir den næringsdrivende i en avtale med en forbruker selv en ensidig rett til å fortolke vilkåret, er angitt som et eksempel på et urimelig avtalevilkår i bilag til direktiv 93/13/EØF (bilagets bokstav m). Direktivet er gjennomført i norsk rett, jf. Ot.prp. nr. 89 (1993-94), og selvdømmeklausulen må dermed uten videre sensureres etter avtl. § 37. Se også til sammenligning nemndas vurdering om tilsvarende problemstilling i FinKN 2011-629. Nemnda finner det uheldig at foretaket fortsatt opererer med vilkår som nemnda tidligere har fastslått at er i strid med gjeldende rett.

Det følger av dette at selvdømmevilkåret i saken her er urimelig, jf. avtl. § 36 og § 37 og forbrukeravtaledirektivet.

Som foretaket har påpekt, har nemnda likevel akseptert at foretaket kan avslå dekning dersom det ut fra en objektiv forsvarlig rettslig vurdering med utgangspunkt i vanlige bevisregler ikke er sannsynlig at saken vil føre frem.

Nemnda kan imidlertid ikke se at det er grunnlag for å innfortolke en slik løsning. Rettsvirkningen av at vilkår er urimelige er regulert av forbrukeravtaledirektivet art. 6 nr. 1, jf. også avtl. § 37 første ledd nr. 2. Nemnda forstår direktivet slik at forbrukeren ved ugyldighet ikke er bundet av det urimelige avtalevilkåret, men at avtalen for øvrig skal opprettholdes uten det urimelige vilkåret. Dette innebærer i så fall at selvdømmeklausulen i pkt. 9.2 og 9.3 må settes til side, og at avtalen ellers opprettholdes. Nemnda viser her til Johan Giersten, Avtaler, 4. utgave s. 343-344 og Woxholt, Avtalerett, 12. utgave s. 448 flg. Foretaket har da ingen hjemmel i avtalen til å avslå sikredes krav under henvisning til at kravet sannsynligvis ikke vil føre frem.

Foretaket kan i så fall ikke avslå sikredes krav om bruk av advokatforsikringen.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Fanny Helle (forbrukerrepresentant).